

Hořice

Kraj: Královéhradecký

Správní obvod: Hořice

Nadmořská výška: 311 m n. m.

Počet obyvatel: 8 080

Adresa URL: www.horice.org

Okres: Jičín

GPS souřadnice: 50.366091N, 15.631834E

První pís. zmínka: 1143 (881 let)

PSČ: 508 19

Historie obce Hořice

Město Hořice se rozkládá na jižním úbočí Hořického chlumu, který bývá často označován jako poslední výběžek Krkonoš a tvoří klimatický předěl mezi úrodným Polabím na jihu a drsnějším podhůřím na severu. V nitru tohoto chlumu, táhnoucího se v délce 20 km ve směru východ - západ, je ukryto hlavní bohatství tohoto kraje - kvalitní pískovec, vhodný jak pro práce kamenické tak i pro díla sochařská. Teplé jižní stráně chlumu skýtají ideální podmínky pro pěstování ovocných stromů, především jabloní a třešní, a úrodná půda dává vysoké výnosy obilí, cukrové řepy i zeleniny. Dobré klimatické podmínky zdejší krajiny přilákaly první obyvatele již v období paleolitu a po nich se vystřídala celá řada mladších kultur. První středověká osada s tvrzí je doložena na vrchu Gothard (352 m), na němž pražští premonstráti zakládají v polovině 12. století kostelík zasvěcený sv. Gothardovi. Jeho jméno se později vžilo pro pojmenování celého návrší. Ve 13. století se osídlení přesouvá na strategicky výhodnější místo pod kopcem, což nepochybně souviselo s přeměnou vsi v městečko. Je zde založen druhý z hořických kostelů zasvěcený Panně Marii, rozsáhlé tržiště a rovněž druhá tvrz. V r. 1365 se již Hořice uvádějí jako městečko.

Počátkem 15. století zasáhlo do osudů zdejšího kraje husitské hnutí. V dubnu 1423 byla na vrchu Gothard svedena bitva, v níž Žižkova polní vojska porazila oddíly panské jednoty vedené Čeňkem z Vartenberka. V držení městečka a hořického panství se v průběhu staletí vystřídala celá řada drobných feudálů, hospodářský rozkvět však zdejší krajina zaznamenává především za vlády Smiřických od poloviny 16. století do první čtvrtiny 17. století. Za účast Albrechta Jana Smiřického ve stavovském povstání připadá po bělohorské porážce hořické panství jako konfiskát císaři, který je dává spolu s dalšími rozsáhlými statky veliteli svých vojsk Albrechtu z Valdštejna. Po jeho násilné smrti v Chebu r. 1634 dává císař Ferdinand II. v následujícím roce hořické panství za zásluhy svému komořímu a polnímu podmaršálkovi Jakubu Strozziovi. Jeho dědicem se stal syn Petr, který se rovněž vydal na dráhu vojenskou a diplomatickou. Petr umírá r. 1664 bez potomků ve svých 38 letech při válečném tažení proti Turkům a veškeré své jmění odkazuje na založení vojenské invalidní nadace, která měla zabezpečit vojáky zestárlé a zmrzačené při službě císaři. Jejím vrchním správcem se stává pražský arcibiskup. Z výnosu této nadace byla ve 30. letech 18. století postavena vojenská invalidovna v Praze - Karlíně. V polovině 18. století přejímá správu nadace stát. V 80. letech 18. století byla na hořickém panství provedena tzv. raabizace, tedy reforma, při níž byla panská půda rozparcelována a pronajata poddaným. Podstatné změny v životě městečka přineslo 19. století.

Blízkost Hradce Králové, jednoho z hlavních center národního obrození, ovlivnila i kulturní život v Hořicích. Již koncem 18. století jsou ve městě doložena česká ochotnická představení a ve 20. letech

19. století zpřístupňuje veřejnosti svou knihovnu obrozenecký kněz Antonín Tadeáš Hanl. Ačkoliv převážně dřevěné městečko zaznamenalo ve své historii nespočet požárů, ten největší a nejničivější přichází r. 1846, kdy během půlhodiny shořela celá východní polovina náměstí. Pro obnovu domů se místo dřeva začíná ve větší míře uplatňovat kámen, což podnítilo rozvoj jeho těžby v četných místních lomech a nastává proměna Hořic ve skutečné město. To pochopitelně úzce souviselo i s rozvojem hospodářským. Již od 18. století sídlí ve městě řada faktorských firem, vykupujících od domácích tkalců jejich díla, které bylo následně vyváženo do Prahy, Vídně a dalších velkých měst. Ve druhé polovině 19. století zde zakládají židovští podnikatelé (Hirsch, Goldschmidt, Mauthner a Feuerstein) několik mechanických tkalcoven a staví si své rezidenční vily. Rozvíjí se i těžba pískovce, který je ze zdejších lomů dodáván na nejvýznamnější stavby v našem státě. V r. 1882 byl v Hořicích zahájen provoz železniční dopravy. Rozvíjí se i kulturní život - v r. 1858 je založen spolek divadelních ochotníků, v r. 1862 mužský zpěvácký spolek Ratibor a o osm let později ženský spolek Vesna, v r. 1881 vzniká hudební spolek Dalibor a celá řada dalších. V r. 1884 je v Hořicích založena známá odborná škola pro zpracování kamene, jíž prošla během její více než stoleté historie celá řada našich významných umělců - Mořic Černil, Quido Kocián, Jan Štursa, Bohumil Kafka, Otakar Kubín, Marie Wagnerová-Kulháňková a mnoho jiných. Později vznikají i další školy - v r. 1898 obchodní škola, přeměněná v r. 1914 na obchodní akademii, v r. 1908 dívčí průmyslová škola Vesna, rozvíjí se i školství zemědělské a v r. 1945 je založeno reálné gymnázium.

Vraťme se však zpět, do 60. let 19. století, kdy do osudů města neblaze zasáhla válka prusko rakouská. Její rozhodující bitva byla svedena 3. července 1866 u blízké Sadové a zanechala za sebou desetitisíce mrtvých a raněných. Dokladem jsou stovky pomníků, rozestých po celém kraji. Hořice v té době byly nejen hlavním sídlem pruského štábu, ale i jedním velkým lazaretem, kam byly přiváženy stovky raněných, z nichž mnozí našli na zdejším gothardském hřbitově i místo posledního odpočinku. První zmínku o obci nalezneme v historických pramenech v roce 1143.

